

Nicolae HAVRILIUC

Istoria în spectacol

Producția scenică a Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești, asociat cu Teatrul de Revistă „Majestic”, *Cine l-a ucis pe Marx?* de Horia Gârbea, în regia lui Lucian Sabados, are ca „target” istoria văzută drept piesă de muzeu (document și construcție a timpului), dar și ca spectacol în mișcare (ficțiunea și adevărul sub strai de joc). Altfel spus, ceea ce se vizualizează pe scenă la dimensiunea „cabaretului politic” trimite spre momente din istoria națională preluate, nu în diacronie, ci prin selecție de imagini (într-un spațiu mai larg al respirațiilor postmoderniste), propunându-se parafraza (ca modalitate de interpretare și de explicare a trecutului prin însemnele prezentului) și ironizarea (pe cât de afectuoasă, pe atât de mușcătoare) acelor puncte de vedere și faceri ale timpului care au deformat ambianța de viață și omul român. Exponatul istoriei-muzeu, așezat la vedere în spectacolul ploieștean, este atmosfera de la curțile domnitoare (având specialitățile: manevrarea și dezinformarea, patima puterii, servilismul, dictatura cu înfățișare umană) ale evului mediu românesc.

Din combinarea parafrizei și a ironiei a rezultat ludicul generator de comic, potențat în spectacol prin spațiile muzicale ale cupletelor satirice și ale coregrafiei seducătoare (Baletul Majestic, excelent instrumentat de Andreea Duță). Definindu-se în registrul „lucrului viu” și fiind povocat de acel „singular” al lucrului ce oscilează, există un comic la nivelul individului, văzut ca entitate biologică rătăcită ori prinsă într-o situație de viață deformantă. Firescul admis de șederea în ființă, în propria ființă, este denaturat de o mișcare în dezacord cu firea. Dar forma de rizibil se extinde când individul este plasat la nivelul unei societăți în schimbare ce-și propune să făurească o nouă ordine, cu totul alta, segmentată și fără nicio legătură cu precedentă (Pământeanul „Vodă” este ucis de „Străinul” aventurier care, la rândul său, va fi înlăturat de carismaticul *Brebea*). Se pare că socotelile noii ordini nu se desfășoară după cele fixate în proiect. Turnarea în formă se amână, fie că aluatul nu-i suficient de dospit, fie că în compoziția aluatului n-au intrat ingredientele necesare, ori din absență, ori din ignoranță. Se pune întrebarea: ce amestec are Marx în aceste înfățișări de istorie etalate și răstălmăcite în manieră postmodernistă? Răspunsul apare intrinsec: are, deoarece Marx, pare-se, a apărut pentru zonele de lume unde amputările spirituale au prejudiciat devenirilor sociale și economice. A fost trimis acolo să facă ordine sau să impună o anume ordine. Dar când „practica l-a ucis”, după cum spune un personaj din spectacol, el s-a păstrat în gândirea și amintirea unora, inspirând alte revoluții care, într-un final, s-au dovedit nocive prin caracterul antirevoluționar. Prejudicata spirituală naște, ceea ce se denuște printr-o expresie particulară, teroarea ideologică. Emblematică apare în spectacol trecerea de la personajul cu pretenția duhovnicului la *personajul Marx*, ideologul de profesie.

În scenografia lui Ovidiu Pascal (sugestivă și funcțională pentru spațiile de „istorie” evocată), beneficiind de muzica și aranjamentele muzicale ale lui Viorel Gavrilă, conferind expresie și amploare dialogurilor, corpul actoricesc răspunde la unison sensului regiei (George Liviu Frâncu, Ion Radu Burlan, Adrian Ancuța, Mirel Măneru, Manuela Alionte Frâncu, Marian Despina, George Capanu, Mihaela Duțu, Rodica Alexandru, Petruța Mușă) și încântă privitorii în spectacolul de ținută *Cine l-a ucis pe Marx?*. De revăzut!

Teatrul „Toma Caragiu”, Ploiești și Teatrul de Revistă „Majestic” – *Cine l-a ucis pe Marx?* de Horia Gârbea. Regia artistică, ilustrația muzicală, selecția muzicală pentru cuplete și balet: Lucian Sabados. Coregrafia: Andreea Duță. Scenografia: Ovidiu Pascal. Muzica și aranjamente muzicale: Viorel Gavrilă. Cu: Adrian Ancuța, Ion Radu Burlan, Mirel Măneru, George Liviu Frâncu, Manuela Alionte Frâncu, Marian Despina, George Capanu, Mihaela Duțu, Rodica Alexandru, Petruța Mușă. Soliștii Baletului „Majestic”: Magda Grădinaru, Răzvan Hanganu, Roxana Văleanu, Ioana Olaru, Oana Popescu, Irina Măcinic, Loredana Bădica, Andreea Berendei, Ionuț Măcinic, Lucian Vasilescu, Robert Anton. Data premierei: mai 2010.